

Maa- ja metsätalousvaliokunta

LAUSUNTO

MmV@eduskunta.fi

22.4.2025

Dnro 117/2025

Maa- ja metsätalousvaliokunta keskiviikko 23.04.2025 klo 09.00 / E 27/2025 vp / Lausuntopyyntö

E 27/2025 vp VALTIONEUVOSTON SELVITYS: KOMISSION EHDOTUS EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI NEUVOSTON DIREKTIIVIN 92/43/ETY MUUTTAMISESTA SUDEN (CANIS LUPUS) SUOJELUASEMAN OSALTA

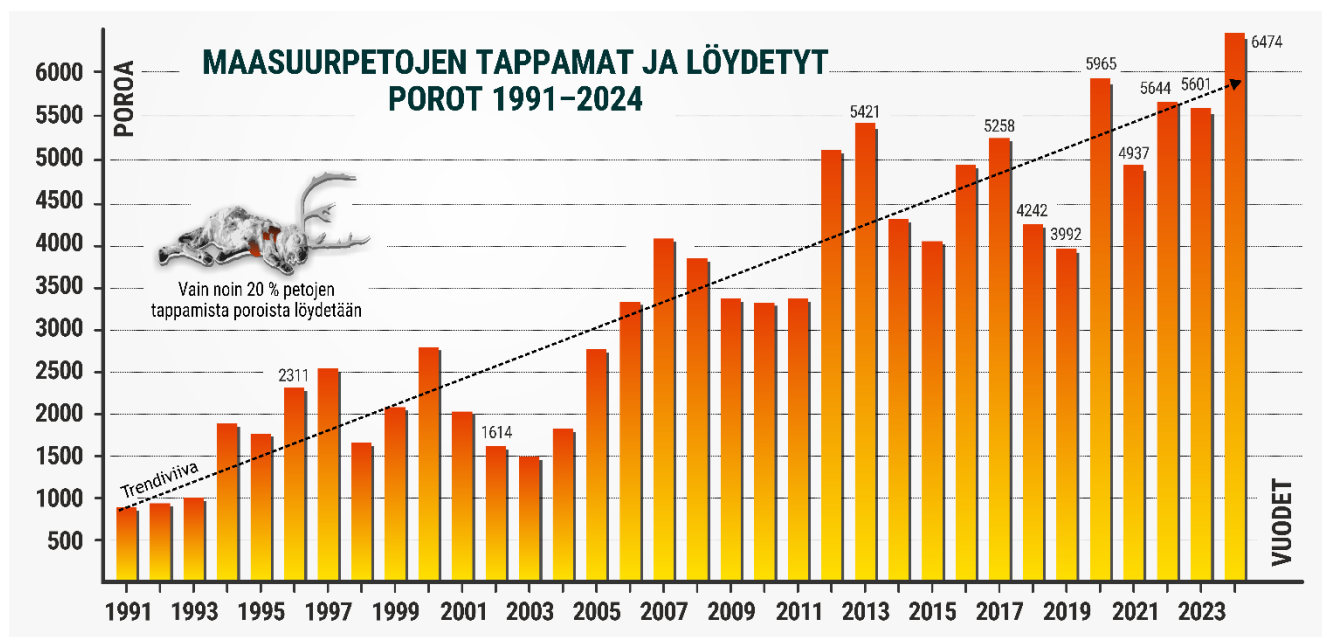
Maa- ja metsätalousvaliokunta toimitti lausunnolle perusmuistion koskien Komission ehdotusta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi neuvoston direktiivin 92/43/ETY muuttamisesta suden (Canis lupus) suojeluaseman osalta.

Komission ehdotus suden suojelustatuksen lieventämisestä on tarpeellinen. Suomen nykyinen tilanne, jossa suurpetojen kannanhoidollinen pyynti on estynyt, näkyy poronhoitoalueella kasvavana vahinkomääränä. Suden kannanhoidollinen metsästys tulisi saada käyntiin mahdollisimman pian, jotta Suomen ja poronhoitoalueen susimäärät eivät kasva liiallisesti. Eteläisen Suomen kasvavat susikannat heijastuvat poronhoitoalueelle siirtyvien susien myötä, mikä lisää porovahinkoja ja vaikeuttaa poronhoidon toimintaedellytyksiä. Kannanhoidollisella metsästyksellä voidaan hillitä susikannan kasvua ja vähentää poronhoitoalueelle vaeltavien yksilöiden määrää. Metsästystä tulee keskittää poronhoitoalueen lisäksi Lapin maakunnan poronhoitoalueen ulkopuolisille alueille sekä Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan poronhoitoalueen vastaisille alueille porovahinkojen vähentämiseksi. Myös metsäpeura hyötyy tämän alueen petopaineen pienentämisestä.

Suden kannanhoidollinen metsästys ei kuitenkaan saa muodostua esteeksi vahinkoperusteisten poikkeuslupien käytölle susien poistamiseksi poronhoitoalueella. Susikannan hoitosuunnitelman (2019) mukaisesti poronhoitoalueen susikantaa rajoitetaan erittäin merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi.

Valtioneuvosto näkee, että suurpetopolitiikkaa on hoidettava tavalla, joka huomioi myös sosiaalisen kestokyvyn. Sosiaalisessa kestokyvyyssä on otettava huomioon myös petojen aiheuttamat vahingot, uhka omaisuuden, elinkeinon ja kulttuurin menettämiseen sekä eri petojen aiheuttamat muut sosiaaliset ongelmat.

Kaikkien suurpetojen määrät Suomessa ovat kasvaneet ja samalla petojen aiheuttamat porovahingot ovat nousseet erittäin korkealle tasolle (kuva 1). Yli kymmenen vuotta vahinkomäärä on noussut jatkuvasti ja se on aiheuttanut porotaloudelle erittäin paljon haasteita mm. kannattavuuden heikkenemisenä. Ainoa keino vähentää vahinkoja, porotalouden kannattavuuden heikkenemistä sekä valtion petovahinkokorvausten maksutaakkaa, on vahinkoa aiheuttavien maasuurpetojen poisto.

Kuva 1. Pedon tappamina löydetty porot 1991–2024.

Tutkimuksessa on arvioitu, että vain viidennes vahingoista löydetään. Tämä tarkoittaa, että pedot tappavat noin 30 000 poroa vuodessa. Etenkin lumettoman ajan hävikki on mittavaa. Vuonna 2024 löydettiin 6474 poroa petojen tappamana ja kyseessä on tähän mennessä kaikkien aikojen huonoin vuosi petovahinkojen osalta. Suden tappamien osuus löytyneistä porovahingoista vuonna 2024 oli noin 18 prosenttia.

Suden aiheuttamien porovahinkojen määrä on vaihdellut viime vuosien aikana, mutta luku on kasvanut huomattavasti vuosituhannen alusta. Vuonna 2000 suden tappamia poroja löydettiin 270, kun taas vuonna 2024 määrä oli jo 1143, mikä merkitsee yli 300 prosentin kasvua. Porovahinkomäärän vaihteluun vaikuttaa mm. susien dispersaali Suomesta ja ulkomailta, vahinkoperusteisen poikkeuslupapyyntien onnistumiset ja sääolosuhteet. Kesäaikainen hävikki ilmenee heikkona vasatuottona, joka heikentää poroelinkeino tulosta. Maa- ja metsätalousministeriön susiasetuksen muistion mukaan vuonna 2024 susien aiheuttamien vahinkojen euromääräisen suuruuden arvioitiin nousevan 2,26 miljoonaan euroon.

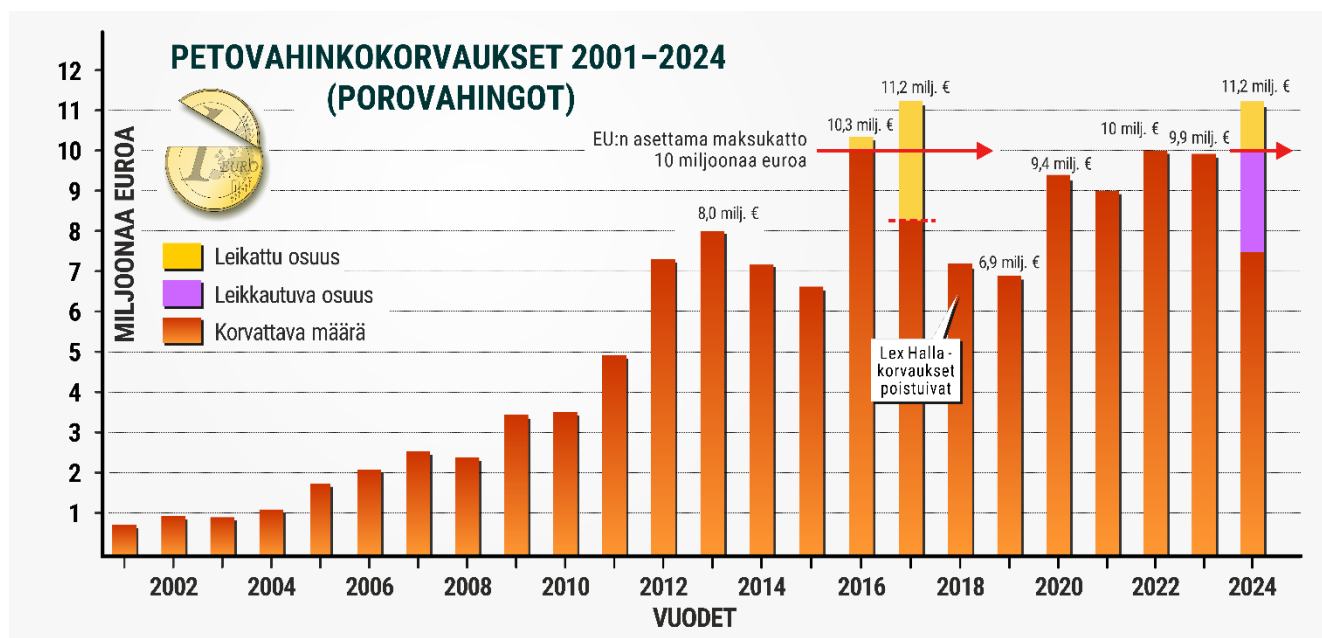
Viime vuosien aikana susien määrä poronhoitoalueella on kasvanut voimakkaasti. Iso osa niistä on muualta alueelle vaeltavia susia. Uusi ilmiö on reviirien ja laumojen ilmaantuminen poronhoitoalueelle. Susia siirtyy poronhoitoalueelle sekä eteläisestä Suomesta että muista valtioista. Etenkin Venäjältä tulee tällä hetkellä poikkeuksellisen paljon susia poronhoitoalueelle. Valtaosa viimeaikaisista vahinkoperusteisilla poikkeusluvilla kaadetuista susista poronhoitoalueella on tutkimuksilla todettu olevan tuntamantonta alkuperää, eli todennäköisesti Venäjältä tulleita.

Valtio varaa jatkuvasti liian vähän määrärahoja porovahinkojen korvaamiseen. Vahingonkorvauksista joudutaan leikkaamaan ja vahingonkäräjät joutuvat odottamaan korvauksia entistä pidempään (kuva 2). Korvausmäärärahan riittämättömyyden lisäksi ongelmana on EU:n asettama kymmenen miljoonan eu-

ron maksukatto. Yli kymmenen miljoonan euron korvaukset vaativat hyväksynnän Euroopan komissiolta. Vuosina 2016 ja 2017 EU:n maksukatto ylitettiin ja korvauksia leikattiin vahingonkäräjiltä. Sen jälkeen korvausjärjestelmää uudistettiin niin, että pahimpien tuhoalueiden kaksinkertaiset korvaukset lakkautettiin. Petokantojen hallinnan keinoja ei kuitenkaan tuotu poronhoitajien käyttöön lisää. Vahinkokertymät olivat heikennetyllä korvausjärjestelmälläkin jo viisi vuotta myöhemmin, vuonna 2022 jälleen kymmenessä miljoonassa eurossa. Vuonna 2024 vahinkojen kokonaissumma on noin 11,2 miljoonaa euroa. Korvauksista leikataan vähintään 1,2 miljoonaa euroa. Korvausten maksuprosentti on tällä hetkellä 67 %.

Petovahinkojen määrä on kasvanut huomattavasti vuosituhaten alusta. Vuonna 2000 suurpetojen tappamia poroja löydettiin koko poronhoitoalueelta 2804, kun taas vuonna 2024 määrä oli jo 6474, mikä merkitsee peräti 131 prosentin kasvua vahinkomäärissä.

Kuva 2. Petovahinkokorvaukset ja niiden leikkaukset 2000–2024.

Porojen korvausarvo päivitetään viiden vuoden välein, ja sen pohjana toimii poronlihan keskihinta. Vuoden 2022 korvauksissa näkyy osaltaan myös poronlihan hintakehitys. Porosta on tullut vuodelta arvokkaampaa lihaa. Seuraavan kerran poronlihan hinta ja poron korvausarvo päivitetään siten, että uudet arvot ovat käytössä vuoden 2026 korvauksissa. Mikäli vahinkokertymä vakioidaan nykytasolle, vuoden 2026 korvaukset ovat jo yli 13 miljoonaa. Koska poronhoitoalueen eteläpuolisen Suomen petokantojen kontrollointi on tehty korkeimman oikeuden päätöksillä lähes mahdottomaksi, tulevat petovahingot kuitenkin kasvamaan poronhoitoalueella vuosittain, ellei kannanhallinnan keinoja uudisteta.

Reilu 13 miljoonaa euroa on erittäin varovainen arvio korvausmääräksi. Ilman muutosta tilanne on lähivuosina se, että pedot tappavat poroja jo tuplaten nykyisen euromäärän, eli yli 20 miljoonan euron edestä.

Tilanne on kestävä, jos poronhoitajat joutuvat kustantamaan petokantojen ylläpidon entistäkin suuremmalla osuudella ja korvauksia ei makseta täysimääräisenä. Poronhoitajien oikeusturvan ja omaisuuden suojan vuoksi petokantoja tulee pystyä säätelemään. Porovahinkokorvausten 2024 täysimääräiseen maksuun tulee saada riittävät lisämäärärahat sekä valtion talousarvioon on vuosittain asetettava riittävä määräraha porovahinkojen täysimääräiseen maksamiseen. Valtion on toimittava aktiivisesti, jotta EU:n asettaman maksukatto saadaan nostettua sille tasolle, että korvaukset pystytään maksamaan täysimääräisesti vahingonkärsijöille.

Poronhoitoalueella joudutaan käyttämään paljon vahinkoperusteisia poikkeuslupia petovahinkojen hillitsemiseksi. Pelkästään susille haettiin vahinkoperusteisia poikkeuslupia yli 50 kertaa metsästysvuoden 2023–2024 aikana. Petojen aiheuttamien porovahinkojen hallinnassa sekä kannanhoidollisten että vahinkoperusteisten poikkeuslupien joustavan myöntämisen mahdollisuus on ratkaisevan tärkeää. Lupa-käytäntöjä tulee edelleen joustavoittaa ja prosessia nopeuttaa, jotta vahinkokertymien muodostumiseen voidaan tehokkaasti puuttua.

Etelä-Suomen kasvava sekä uusille alueille leviävä susikanta vaikeuttaa merkittävästi metsästystä koiran kanssa. Susien aiheuttamat koiravahingot ja kontaktit tiheimmillä susialueilla ovat johtaneet metsästyskoirien käytön lisääntymiseen poronhoitoalueella. Tämä lisää poroihin tottumattomien tai kouluttamatta jääneiden koirien aiheuttamia ongelmia ja yhteentörmäyksiä poronhoidon kanssa, mikä kuormittaa porotaloutta.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Matti Riipi
puheenjohtaja

Lausunnon valmistelija, lisätiedot: Maaren Angeli, maaren.angeli@paliskunnat.fi, +358 40 6858958